

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 156.

V Mariboru, sreda 27. oktobra 1926.

Leto I.

Nova proračunska politika — meh za smeh.

V finančnem ministrstvu pripravljajo nov proračun. Tudi ta proračun se sestavlja iz vidika vsestranske »štednje«, medtem pa napovedujejo že sedaj, da bo znašal novi proračun okoli 11 milijard, h kateremu je treba že sedaj prišteti še vse nadaljne amandmanske izdatke, ki se neizbežno pojavijo pri sprejetju vsakega proračuna, vsled česar bo znašal tudi ta proračun, vzlic strogim »štednjam« skoro istotoliko kakor zadnji 13 milijardni letni proračun.

Ko to vemo, se vprašamo, kako je pravzaprav s to tako opevano štednjo in komu služi?

Znižanju proračuna gotovo ne! Kajti štedi se vendar. To vedo povedati državni nastavljenici, katerim so ponovno oklestili prejemke, to vedo povedati železniške uprave, ki nimajo kreditov niti za najnujnejša popravila, vsled česar propada ves naš promet, to vedo povedati gospodarski krogi, katere slabi in nezadostni promet še bolj tlači in ruini, to vedo povedati uprave zdravstvenih inštitucij, ki nimajo sredstev niti za najnujnejše vzdrževanje bolnic, to vedo povedati uprave šol in sploh prosvetnih ustanov, to vedo povedati naši železničarji, katerim se ne samo nižajo plače, nego se jim tudi odpoveduje služba, in to v dobi, ko bi se jih moralo toliko več nastaviti, da bi se promet vsaj za silo vzdržal, — štedi se torej pri vseh najbolj potrebnih rečeh, pa je vendar naš državni proračun še vedno tako visok, kakor ni v nobeni drugi državi, ki zdaleka toliko ne štedi kakor naša, zlasti ne pri onih postavkah, ki so nujno potrebni in državi sami v direktno korist. Kako to?

Baš to nam je nerazumljivo, baš to postavlja na glavo vse lepe ter tako in tako utemeljene vladne enunciacije o potrebi štednje, da se zniža naš odločno previsoki letni proračun. Štedi se na račun državnega uslužbenstva in največjih ljudskih in gospodarskih potreb, štedi se vedno več, letni proračun pa ostaja še vedno tako visok, kakor je bil takrat, ko se še ni začelo štediti, reducirati in demontirati. Iz tega sklepamo logično, da kar se prištedi na tej ali oni prepotrebni pro-

računski postavki, se po neki čudni vladni finančni dinamiki izprevrže v korist te ali one druge manj potrebne in manj koristne postavke, katera narašča sorazmerno s padanjem ostalih postavk. Le tako si moremo raztolmačiti čudni naš vsakoletni proračunski pojav, da, medtem ko se socialna politika, javno zdravje, javna prosveta, javna dela in promet stiskajo bolj in bolj okrog pasu, se ostale proračunske postavke redijo in debelijo do eksplozije!

Tako se pravzaprav vsa štednja niti ne vrši v korist proračuna, ne vrši v korist naroda, ne vrši v nameri, da bi se neznosni davki vendarle znižali, ne vrši v korist naše trgovske in državne bilance, valute in gospodarstva, nego zgolj in samo zato, da se reducira in črta bolj potrebne proračunske postavke v korist manj potrebnim.

Na ta način se politika štednje lahko nadaljuje celo tekoče in še prihodnje stoletje, rezultat bo vedno isti: ob znižanih prejemkih uslužbencev, redukciji, demontiranju prometa, javnega zdravja, prosvete, industrije, gospodarstva, socialne politike itd. še vedno in vedno 13 milijardni letni proračun!

Pa recite, da ni naša proračunska in sploh finančna in »šparovska« politika nova in originalna!

Pa recite, če ni naša dolžnost, da tak režim in take modre in originalne eksponente tega režima branimo in proslavljamo in udano prosimo, da naj v interesu manjšega in manjšega letnega proračuna še bolj štedijo, kjer le morejo, naj eventualno sploh ukinejo vsako socialno politiko, vsak promet, vse šolstvo, vse bolnice itd., da le ostanemo za vse večne čase pri 13 milijardnemu letnemu proračunu! Kajti to je nedvomno znak stabiliziranih razmer, če ostanemo leta in leta pri enem in istem proračunu.

Povedati bi bilo še, katere proračunske postavke pridobivajo, medtem ko goriimenovane izgubivajo in komu in čemu te postavke služijo in kako da se tem daje prednost pred onimi — pa zakon o zaščiti države je tak, da nam o teh in takih postavkah še pisati ni treba. Baš zato so uveljavili ta modri zakon, da nam ni treba o tem pisati!

Reševanje grozeče stanovanjske krize.

V ljubljanskih dnevnikih se je razvila debata o tem, kako se naj reši stanovanjska kriza v Ljubljani in prepreči katastrofa, ki je neizogibna že sedaj, tem hujša pa bo, ko se ukine zaščita stanovanjskih najemnikov.

Povod debati je dal komunike mestnega gremijalnega sveta, ki navaja nazore sedanjega vladnega komisarja vlad. sv. Antona Mencingerja v tem vprašanju. K vprašanju se je oglasil tudi prejšnji predsednik gerentskega sveta, dr. Dinko Puc, o katerem pravijo nekateri ljudje, da ima kvalifikacijo za bodočega ljubljanskega župana.

Ljubljanski komisar A. Mencinger meni v glavnem, da naj občina ne zida več stanovanj in ne daje posojil stavbenim zadrugam ter da naj namesto tega najame obligacijsko posojilo, s katerim naj bi se zidale stanovanjske hiše.

Nedvomno gospod vladni komisar gleda na vprašanje s preozkega stališča, ker trdi, da občina ne bi smela več zidati lastnih hiš. O dovoljenju posojil zadrugam in najetju obligacijskega posojila pa se da govoriti, nikakor pa se stvar ne sme odklanjati. Gospod komisar enostavno postavlja tezo o najetju obligacijskega posojila, ne pove pa obenem, kako se bo to posojilo porabilo in kdo bo lastnik hiš, ki bi se zgradile s takim posojilom.

To uvodoma o načrtu ljubljanskega komisarijata.

Jako čudno se pa nam zdi, da se je oglasil k tej stvari prvi bivši mestni gerent dr. Puc. Iz njegove razprave, v kateri povdarja, kaj je vse storil gerentski svet za odpravo stanovanjske krize, odseva precej neizvestnosti. Ravno tista stranka, ki ji pripada dr. Puc, je onemogočila bivšemu županu graditi še več stanovanjskih hiš.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška cesta 5.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 225 D. Pri večjem številu objav popust.

Dovolila ni kreditov za to in je bobnala po časopisju, koliko dolga si je nakopala občina. Vsak resen človek pa ve, da bi bila mestna občina samo pri valuti prihranila milijone, če bi se ji bilo takrat dovolilo potrebno posojilo za stanovanjsko akcijo. Netočna se nam zdi tudi trditev, da je gerentski svet sezidal stanovanja po 35—50 tisoč Din, dočim veljajo Peričeva 100 do 120 tisoč. K temu omenimo, da je mesto pod Peričem zidalo trdne stanovanjske hiše in ob slabši valuti, kar pa ne pomeni gospodarske škode. Gerentski svet pa je prodal v mestu občinski svet in zidal zunaj na periferiji barake z dragimi stanovanji. Vse moderne hiše in stanovanja so delo pokojnega Periča. Tistih dvanaest bajt tam zunaj pa bo čez deset let, če ne prej, treba podreti, ker za mesto niso primerne in kolonijo silno kvarijo.

Sedaj pa k svari.

Dejstvo je, da se nahajamo v stanovanjski krizi in da kriza še ni na vrhuncu. Dolžnost občine pa je v prvi vrsti, da za odpravo krize aktivno sodeluje. Naše mnenje je, da mora 1. občina sama zidati stanovanjske hiše, 2. lahko oskrbuje posojila stavbenim zadrugam in najema posojila, eventualno obligacijska, toda le z namenom, da pospešuje stavbstvo.

Na stanovanjskih hišah, ki jih gradi občina, je interesirana cela občina, javnost je torej v tem primeru moralno dolžna prinašati svoj obolus za občinska dobra. Nasprotno pa je pri obligacijskih posojilih. Tu se daje denar privatnim podjetjem iz javnih sredstev in ta podjetja in lastniki hiš, katerim je občina nudila pomoč, izkoriščajo na ta način najemnike in javnost, to je občino. V tem primeru menimo, da javnost, to je občina kot socialna edinica pač nima nobene moralne dolžnosti, da bi privatnikom preskrbovala objekte, s katerimi ti potem izkoriščajo svoje stranke in skupnost. To načelno stališče mora biti merodajno za občino in za vsako-

gar, ki socialno misli, in ki nima pred seboj kakih interesov, ki diše po reklami.

Za nas je torej edina zapoved: stanovanja zidaj občina!

Kako pa je ravnati pri posojilih za stavbne zadruge in z obligacijskimi posojili za stanovanjske akcije?

Občina mora biti v gradbenih zadevah gospodar. Tembolj velja to v tem primeru, če daje, ozir. preskrbuje posojila za privatno inicijativo. Občina mora imeti vso ingerenco na način izvršbe stavb, na kraj, kjer se naj gradi in tudi zagotovilo, da z njeno pomočjo zgrajene hiše preidejo v nje last, ako bi lastnik ne mogel odplačati hiše ter klavzulo, po kateri lastnik hiš, ki gradi z občinsko pomočjo, ne smejo izkoriščati najemnikov. Občina ne more in ne sme na riziko občinarja ustvarjati novih malih ali velikih izkoriščevalcev, zaradi tega morajo biti te določbe predpogoj za vsakršno javno pomoč privatnikom v take ali podobne svrhe.

S tem smo označili naše stališče, ki ga more in edino sme zastopati vsak reprezentant in zastopnik socialne edinice občine. Precej kriva sta stališči magistratnega komisarja in dr. Puca, ki vidita v prvi vrsti — ustvarjanje privatnih posestnikov takrat, ko hočeta govoriti v imenu občine, neglede na interese javnosti. Gospod komisar je sicer v svojih izvajanjih nejasen, a tudi ta nejasnost vzbuja sum, da se v bistvu strinja z dr. Pucem, razen glede gradbe občinskih stanovanjskih hiš.

S tem smo opozorili na to važno vprašanje, za katero naj bi se več zanimala javnost, ki ji grozi ali jo že mori stanovanjska mizerija.

Če še omenimo, da je danes povsod denarna kriza, smo povedali zaenkrat vse, kar je potrebno. Če občina žrtvuje za take investicije, lahko zmaguje bremena in si ustvarja občinsko imetje, ki edino more biti podlaga vsakemu dobremu komunalnemu gospodarju.

Socialpatrioti, OUZD in delavstvo.

Pod gornjim naslovom je prinesel listič »Napreč« z dne 23. 10. 1926 v št. 43 poročilo o delavski anketi v Ljubljani v prostorih Delavske zbornice s prav nesramnim uvodom, ki ga je zmožen samo demagog, ki ima namen povzročiti med delavstvom razdor in vzbuditi nezaupanje do sedanjih članov ravnateljstva OUZD, ki mu pripadajo kot zastopniki Strojne komisije in delujejo tam kot zastopniki delavstva, orijentiranega k socialistični stranki Jugoslavije. Ne mislim se baviti z očitki, ki jih meče nesramnež na posamezne udeležence omenjene ankete. To naj store sami, ako smatrajo za potrebno, pač pa moram obvestiti javnost, kako gledamo jaz in moja prijatelja Hojnik in Krajcar na načrt o odpravi ekspozitur, in kaj smo dosedaj ukrenili.

Da imajo sploh vsi delodajalci brez politične razlike trdno namero, storiti pri OUZD vedno vse, kar more zavarovanje kompromitirati, to menda vedo tudi vsi delavci te ali drugačne smeri. Že v letu 1923, pri prevedbi uradnikov, so prišli s tem načrtom. Prav odkrito naj bo povedano, da sem jaz storil takrat vse, in to namero s pomočjo mojih tovarišev v Ljubljani in Zagrebu preprečil. To mi bo menda potrdil tudi dopisnik »Napreč«, ker se mi zdi,

da vem, kdo da je. Pa ne samo to, da se ni izvedla ona namera, temveč preprečil sem tudi, da se ni odstranilo uradnikov, ki so zaposleni mnogo let v zavarovanju, ker so mi ljubši kot vsi ljubljanski in zagrebški doktorji, ker smo brez doktorjev imeli nekdanje boljše zavarovanje in tudi boljše upravo ter tudi veliko cenejšo. Seveda smo znali tudi brez Bernotovih socialistov kritizirati, kar ni bilo dobrega, ne da bi bili zato kradli zaupanje ljudem, ki delajo po 40 let v delavskem zavarovanju. Menda že takrat, ko je bil Bernotov dopisnik še zavil v ponesnažene plence.

S tem novim načrtom je prišel g. dr. Bohinjec, in to tudi na seji upravnega odbora dne 19. 10. 1926. Ta njegov načrt pa se mu je tako ponesrečil, da ni bil samo odklonjen, temveč je sploh kar izginil iz dnevnega reda in ne pride več pred ravnateljstvo. To je tudi sklep upravnega odbora, ki je bil soglasen po mojem utemeljevanju, katerega tukaj ne morem napisati, ker bi bilo to predolgo in ker se tudi nočem hvaliti z mojim delom. Ker je g. dr. Bohinjec trdil, da tudi delavci in delodajalci ne bi imeli nič proti odpravi ekspozitur, sem jaz na isti seji dejal, da naj kar poskusi v Konjicah, Gornji Radgoni, Šoštanj,

Ptiju, Murski Soboti in Jesenicah, kjer bi rad ekspoziture odpravil, in videli bomo, če se bodo delavci v teh krajih odločili za nje odpravo in tudi podjetniki, potem bomo pač šele smeli sklepati o odpravi teh ekspozitur. Ker sem za samoodločbo delavstva samega, zato sem v to drage volje privolil, da se poizkusi, seveda ne sam, temveč v sporazumu z Delavsko zbornico, oziroma z njenimi zastopniki. Prepričan sem že danes, da delavstvo ne bo na to pristalo, in to je za mene merodajno. In ne samo zame: tudi za vse ostale zastopnike delavstva. Če pa bi se to zgodilo, bi s tem seveda delavstvo samo pokopalo svoje zavarovanje, za katerega se je več desetletij borilo. Tega pa gotovo ne.

Jaz osebno sem proti odpravi omenjenih ekspozitur, ker je osebni stik z zavarovanci nujno potreben, ker tudi zakon in statut določujeta, da se smejo osnovati ekspoziture povsod, kjer je vsaj 500 zavarovancev. Pri nas pa ni nobene tako majhne ekspoziture. Da je treba izplačevati hranarino, pogrebno in vse druge dajatve na ekspoziturah, to je bila vedno zahteva delavstva in njegovih zastopnikov. Tudi zaračunavanje in pobiranje prispevkov se bo prej ali slej moralo uvesti pri ekspoziturah, če bomo hoteli odpraviti nepotreben birokratizem in zadovoljiti delavstvo. In jaz bom odkrito vedno za to delal. Da so se že leta 1923 vse dajatve in zaračunavanje prispevkov odvzela ekspozituram, naj pove dopisnik »Napreja« svojemu prijatelju g. Ivanu Kocmurju, ki je bil takrat ravnatelj OUZD v Ljubljani, pa naj mu prav pošteno nategne ušesa. Člane ravnateljstva pa naj pusti pri miru. Če bo potreba, prihodnjič več. **Melchior Čobal.**

Pregrupacija francoskih socialistov.

Zadnji kongres francoskih takozvanih radikalnih socialistov je pokazal, da vladajo med strankami levičarskega kartela hudi spori. Ta levičarski kartel je bil sestavljen iz zastopnikov meščanskih demokratičnih in zmernejših socialnodemokratičnih strank. Glavna in hvalevredna naloga tega kartela je bila, da izvede veliko politiko sporazuma med Nemčijo in Francijo. Kakor hitro je bil ta sporazum vsaj deloma dosežen, je bilo treba zavzeti stališče tudi k ostalim hrupnejšim javnim vprašanjem Francije. N. pr. k finančnemu vprašanju. Tu so se pa takoj ostro pokazala različna gledanja članov kartela, od katerih en del je še vedno zanimal razredna nasprotja, drugi, socialistični, pa pra-

vilno povdarjal, da kaže baš finančna kriza in način, kako si eni in drugi njeno rešitev predstavljajo, skozinsko različne razredne težnje in interese, ki se morejo premagati in odpraviti le z razredno borbo. Blok je začel vsled tega kmalu razpadati. Glavno dnevno glasilo levičarskega kartela »Quotidien«, ki so ga urejevali meščanski ekstremni demokrati in naprednjaki po sodrugoma Renaudl in Grumbach, bo najbrže prenehal izhajati. Omenjena sodruga sta že izstopila iz uredništva. Francoski socialisti se zato sedaj toliko resneje bavijo z izdajanjem lastnega dnevnika. Njihovo dosedanje glavno strankino glasilo je bil list »Populaire«, ki ga je bil osnoval francoski levičarski socialist Longuet in ki je sedaj izhajal dvakrat tedensko. »Populaire« nameravajo sedaj izdati dnevno. Francoskemu socialističnemu gibanju bo razpad levičarskega kartela le koristil.

Konferenca angleškega imperija.

V Londonu zborujejo zastopniki vseh angleških dominionov in kolonij. Tej konferenci pripisujejo ne samo v Angliji, nego po vsem svetu veliko važnost. Namen Konference je poglobiti medsebojne zveze med posameznimi dominionij in kolonijami ter med temi in angleško vlado ter da se obenem točneje določijo suverene državne pravice vseh onih samostojnih dominionov in kolonij, ki sestavljajo ogromni britski imperij. Ta potreba je pač pripisovati vedno močnejši zahtevi priključenih držav po čim popolnejši samostojnosti.

Angleži bodo seveda vsa ta vprašanja rešili po svoji stari preizkušeni politični modrosti, da prepuščajo, da se vsaka priključena država ali karkoli že bilo po svoji mili volji osamosvoji tudi do najskerajnejše meje, le da ostane v tej ali oni obliki v kakšni-koli zvezi z angleškim imperijem. Angleži znajo namreč vladati svet tako, da vladan svet niti ne ve, da ga oni vladajo.

Viljem ne sme v Nemčijo.

Zastopniku brzojavne agencije Reuter se je od zanesljive nemške vladne strani izjavilo, da ni bivši nemški kajzer doslej zaprosil pri nemški vladi, da bi se mu dovolil povratek v Nemčijo in da bi mu nemška vlada v slučaju, da bi tako prošnjo poslal, nikakor ne dovolila, da bi se povrnil v Nemčijo, ker bi to izzvalo hude neredne med onim delom nemškega prebivalstva, ki ga ne mara nazaj. Tudi bi njegov povratek rodil vrlo porazen vtis v tujini.

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Ko so se potem Biedenback in drugi sodrugi zbudili, sem izmislila z njih pomočjo zaroto. Vse je bilo v redu in bili smo v jami, ki je bila istočasno kuhinja in obednica, ko vstopi Ernst. V tem trenutku me Biedenback nagovori z Mary. Jaz se obrnem in mu odgovorim. Gledala sem Ernsta radovedno, kakor gleda mlad sodrug priznanega junaka revolucije. Ernst pogleduje sem in tja. Tedaj so mu mene predstavili kot Mary Holmes.

Da bi bila prevara še očitnejša, je bil postavljen na mizo še en krožnik. In ko smo sedli za mizo, je bilo še eno mesto prazno. Od radosti bi najraje zakričala, ko sem videla, kako pri Ernstu narašča nemir. Naposled ni vzdržal in je vprašal:

»Kje je moja žena?«

»Spi še,« je bil odgovor.

To je bil kritičen moment. Ali moj glas je zvenel tuje in ni ga spoznal. Med kosilom sem mnogo govorila in z entuziazmom, kakor govori pač častilec junaka. Na višku navdušenja objamem Ernsta, ne da bi uganil moje namere in ga poljubim na usta. On me drži od sebe in strmi v me nejevoljno in zmedeno. Štirje sodrugi ga pozdravijo s smehom in nato se objasnijo. Najprej je dvomil. Motril me je in bil že na pol prepričan, nato pa je stresel z glavo in ni hotel verjeti. Le tedaj še, ko sem bila zopet prejšnja

76

Avis Everhard, in mu zašepetala na uho samo nama poznano, me je spoznal kot svojo resnično soprogo.

Tekom dneva me je vzel v naročje in mi govoril o svojih poligamskih čustvih.

»Ti si moja Avis,« je rekel, »ali ti si pa tudi neka druga. Ti vtelesuješ dve ženi in zato si moj harem. Zato sva za vse slučaje preskrbljena. Ako bo za naju v Združenih državah prevroče, sem sposoben za državljana v Turčiji.«

Življenje v našem skrivališču je bilo za me zelo srečno. Res je, da sva delala trdo in dolge ure, ali delala sva skupaj. Osemnajst dragocenih mesecev je bilo in nisva pri tem bila osamljena. Zakaj vedno je prihajal ali odhajal kdo od voditeljev in sodrugov — tuji glasovi iz podzemlja zvijač in revolucije, ki so nam pripovedovali o napredovanju in borbi naše cele bojne črte. In bilo je mnogo šale in zabave. Nisva bila osamljena vneta zarotnika. Delala sva trdo in mnogo trpela, ali pri vsem delu in igri in protiigri življenja in smrti sva imela čas za smeh in za ljubezen. Bili so med nami umetniki, učenjaki, študenti, glasbeniki in pesniki; in v tej jami je bila višja in finejša kultura, nego v palačah in čudovitih mestih oligarhov. Kaj bi tudi ne, saj je mnogo naših sodrugov pomagalo okinčavati tiste palače in čudovita mesta.

Tudi nismo bili priklenjeni na skrivališče samo. Po noči smo večkrat jezdili k vajam čez gorovje. In jezdili smo na Wicksonovih konjih. Ko bi vedel, koliko revolucionarjev so že njegovi konji nosili! Delali smo celo izlete v nam poznane kraje, kjer smo ostali celi dan. Ko se je svitalo, smo odrinili iz skrivališča, zvečer pa,

ko se je stemnilo, smo se vračali. Wickson nas je zalagal s smetano in sirovim maslom; in poleg tega je Ernst streljal še Wicksonove zajce in tuintam mlade kozličke.

Bilo je v resnici zanesljivo skrivališče. Rekla sem, da je bilo samo enkrat odkrito in to me sili, da pojasnim tajnost o izginutvi mladega Wicksona. Ker je mrtev, lahko svobodno o tem govorim. Na eno mesto v jami, od zgoraj skrito, je sijalo nekaj ur solnce. Tja smo nanosili mnogo peska iz struge, zato je bilo tam suho in toplo, prijeten solnčen prostorček. Neko popoldne sem tam prav zaspana in čitam knjigo od Mendenhalla. Čutila sem se tako udobno in na varnem, da me niso razburjali niti ognjeni verzi te knjige.

Gruda zemlje, ki je padla k mojim nogam, me ustraši. Nato sem slišala zgoraj nek šum. V prihodnjem trenutku stoji pred menoj mlad mož, ki je pridrsal v jamo. Bil je Filip Wickson, katerega pa še takrat nisem poznala. Pogledal me je mrzlo in govoril nekaj o presenečenju.

»Naj bo,« je rekel. Ali v naslednjem trenutku se je odkril in dejal:

»Prosim oprostite. Nisem mislil, da koga tukaj najdem.«

Jaz nisem bila tako hladna. Bila sem še novinka v umetnosti, se mirno obnašati v obupnih položajih. Pozneje, ko sem bila internacionalna vohunka, bi pri podobni situaciji bila manj neokretna, tega sem gotova. Kakor sem tedaj bila, sem skočila naglo in zakričala na pomoč.

»Zakaj ste to naredili?« me vpraša ter me ostro pogleduje. Čisto gotovo je, da se ni nikogar nadejal v jami, ko je stopil v njo. To sem ugotovila v svojo tolažbo.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobliva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Teror v Bolgariji.

Ljapčeva vlada ni nič boljša od svoje zloglasne prednice. Teror v Bolgariji ni niti najmanj popustil. Ljapčev je vreden naslednik Cankova. Z nasiljem, preganjanjem, ubijanjem in zapiranjem skuša zaježiti nagli napredek socialnih idej v izkruvljeni Bolgarski. Ljapčeva vlada preganja zlasti strokovne organizacije in socialistične liste. Zlasti glasilo bolgarskih delavcev »Narod« je vladi silno neljubo. Obtožuje ga veleizdaje itd. in vse kaže, da bo list ustavljen in uredniki zaprti ali preganjeni.

Blizajo se namreč volitve v okrajne zastope in Ljapčeva vlada bi si rada že vnaprej zasigurala »svobodne volitve« . . .

Živlne!

O krutem terorju, ki vlada v Ljapčevi Bolgariji, priča tudi nezasišlan slučaj 17letnega gimnazijca Janka Toteva, ki je bil povodom nekega žandarmerijskega pogroma zaprt in pri zaslišanju s tako bestialno krutostjo tepen in mučen, da je v treh dneh po strašnih mukah v javni bolnici umrl. Zdravnik je izstavil izjavo, v kateri je potrdil, da je Totev podlegel bestialnim udarcem in ranam, ki so mu jih prizadajali žandarmerijski inkvizitorji. **Državni pravdnik pa ni hotel vzlic temu uvesti kazensko postopanje proti znanim vladnim mučilem in morilem nesrečnega sedemnajstletnega dijaka!**

Angleški rudarji za razsodišče, referendum in nova pogajanja.

Glasom najnovejših poročil iz Londona je baje tajnik rudarjev Cook izjavil, da so rudarji pripravljeni prepustiti rešitev mezdnih sporov posebnemu sodišču, o vprašanju osemurnega dela pa naj bi se vršil referendum med prizadetimi rudarji. Če bi se večina izrekla proti osem-

urnemu delovniku, bi moral ostati v veljavi prejšnji 7 in polurni delovnik. Tudi so rudarji pripravljeno obnoviti pogajanja z lastniki in vlado, ako lastniki in vlada odstopijo od svojega dosedanjega nepopustljivega stališča.

Francosko-nemški sporazum.

Med nemškim poslanikom Hoeschom in francoskim zunanjim ministrom Briandom se je prvič po Thoirijskem sestanku med Stresemanom in Briandom vršil daljši razgovor o raznih še nerešenih medsebojnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Uradno poročilo pravi, da ni ta razgovor bistveno prinesel nobenih momentov, kar je dalo francoskemu nacionalističnemu tisku povod za ponovne srdite napade na Brianda, na francosko vlado in na nemško namerno izigravanje francoske mirovne politike. Francoski demokratični in socialistični tisk pa pravilno konstatira, da se sporazum med Nemčijo in Francijo ne more čez noč doseči, in da bo poteklo še precej časa, predno bodo vsa sporna vprašanja rešena. Nacionalistično časopisje tostran in onstran Rena pa ima najmanj pravico jeziti se proti nemškemu zavlačevanju, ker si ono sporazuma med težko prizadetima narodoma itak ne želi. Sporazum se bo pa vendar dosegel, pa naj bo to revanšistom in hujšakcem prav ali ne.

V Franciji ni brezposelnosti.

Ministrstvo dela v Franciji poroča, da se nahaja trenutno v celi Franciji le tristoštirideset brezposelnih delavcev. Ti delavci, med katerimi je le enajst žen, dobivajo državno podporo za brezposelne. Dela je dosti, le delavcev primanjkuje še vedno. Celotno v takih poklicih, ki ne zahtevajo kvalifikacije. Tako je bilo zadnjih ponujenih 1003 mest za pomožne delavce, pa se je ponudilo le 730 delavcev. Srečna dežela Francija, ki brezposelnosti ne pozna.

Dnevne novice.

V Beogradu vlada politično zatišje, tako vsaj pravijo danes listi. Jutri pa bodo pisali, da se nam obe-tajo senzacionalni dogodki. Zatišje da vlada zato, ker Pašić ne reče ne bev ne mev. Pašić se je sicer vedno držal te modre politične linije, in ne vemo, zakaj naj bi to bilo sedaj povod za vse mogoča navezovanja o ti-šini pred viharjem. Dejstvo je, da je Radić krstil Pašića za našega Sv. Janeza, kako je Pašić krstil Radića, pa ne vemo. Zaenkrat kaže vsa naša notranja politika, da se gospodje v Beogradu igrajo vlado, in da se jim zdi ta igra silno prijetna in zabavna. Navsezadnje davki se tudi tačas pridno pobirajo in vladi, ki nič ne dela, ni treba državljanom tudi nič dati. Profit je že tukaj. Vsaj za vlado. Do-hodki se primajo, izdatkov se pa ne priznava. Slavni sodržavljani pa naj slede vladnim in političnim intrigam, in naj — plačajo!

Narodna skupščina je bila odgo-dena, in sicer iz onega razloga, ki smo ga že zadnjič omenili. Vlada je naznanila, da »ni nič pripravljenega«, pa konec. Opozicija je sicer »galami-la«, pa ni nič pomagalo. Vladi gre sedaj drugo po glavi. Narodna skupščina ni prvo in glavno, ker mi smo pač ustavna država. Tako je vsaj za-pisano v Vidovdanski ustavi, katera, kakor pravi vlada in kakor pravi tudi g. Pribečević, je neki »noli me tangere«, in se moramo zato vedno in vedno po njej ravnati.

Finančni odbor so izvolili in ta finančni odbor bo sedaj reševal novi proračun. Novi proračun pa bo tak, kakor ga hočejo radikali in radičev-ci in ne kakor ga eventualno hoče fi-nančni odbor. Žato je bilo pač nujno potrebno, da se je odbor izvolil.

Novo predsedništvo narodne skupščine je tako, kakor je bilo prej. To se pravi, pašičevac Trifković predseduje, ostali radičevci in uzu-novičevci pa sopredsedujejo. Vse to je pa le — teoretskega pomena, ker se medtem dela z narod. skupščino, kakor da bi jo ne bilo.

Slovenska ljudska stranka se je resno pripravljala na vstop v vlado, je pa to vstopanje tako dolgo trajalo, da je neresno ponesrečilo. Izgleda, da Uzunović in Radić nočeta kleri-kalcev, prav tako kakor klerikalci hočejo in nočejo v vlado. Pa se je zgodilo tako, kakor se drugače ni moglo. Ker klerikalcev zaenkrat še ni v vladi, so se zadovoljili s tem, da so vsaj prišli vladi nekoliko bližje. Od tega nimajo sicer nič ne eni, ne drugi, toda slovenskim volilcem se bo lahko reklo, da se stvar vendarle obrača na boljše. Star krščanski pre-govor pravi, da se je treba česče za-dovoljiti tudi z malim.

Za gradbo stanovanjskih hiš bo vlada menda najela stomilijonsko ino-zemsko posojilo. Tako vsaj poročajo iz Beograda. Bomo videli, kaj je na tem resničnega in resnega.

Birokratične novosti pri delav-skemu zavarovanju. Pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je sestavil iz višjih go-spodov načelnikov in tako dalje ne-kak gremij. Ta gremij pa si dovolju-je brez sklepov ravnateljstva ali kakršnegakoli odbora odrediti pri u-pravi tudi zadeve, ki jih smejo odlo-čiti le ravnateljstvo ali pa upravni odbor. Tako so v mesecu septembru za mesec juli takoj odredili, da se ne pobirajo več prispevki po kontrolor-jih ali kasantih pri raznih ekspozitu-rah. Plačilne naloge in položnice se pošiljajo direktno po pošti. Tudi dru-gre razne zadeve si dovoljujejo reše-vati, o katerih pa še danes molčimo. Samo uprava je po statutu in zakonu itak skržena na ničlo. Ali še to, kar je, bi birokratizem, ki je le v Jugosla-viji pri zavarovanju mogoče, rad odpra-vil. Opozorjamo te gospode, da smo precej dolgo mirno gledali, ali sedaj se nam zdi že preveč in jih zato sva-rimo pred takim početjem, ker dru-gače bomo otvorili posebno rubriko, ki vam gotovo ne bo ljuba. Toliko za danes.

Najboljša prispodoba. Klerikalci ne morejo tega preživeti, da se je v Sloveniji vršilo nešteto najemniških protestnih shodov, kjer so govorniki

z uspehom razkrinkavali dvorezno politiko klerikalnih poslancev, ki so igrali v borbi najemnikov vse do zadnjega glasovanja v parlamentu najbolj žalostno vlogo. Ne morejo zlasti preboleti tega, da so jih naši socialistični govorniki v Mariboru tako razkrinkali pred njihovimi vo-lilci, da so po shodu šli celo poznani klerikalni volilci skupno z ostalimi najemniki za rdečo zastavo in de-monstrirali za odpravo stanovanj-ske bede. Oni dobro vedo, da so razkrinkani pred vsemi najemniki in da jih bo stalo to najemniško vprašanje marsikaterega volilca. Vsled tega sikajo na vse strani. Žebota so vpregli, da govori železničarjem o redukciji »kot železničarski strokov-njak« ter naj izrabi to klerikalno sramoto za boj proti nam sociali-stom. In res ni Žebot o redukciji skoro nič govoril, zato pa veliko več o socialistih, o Bahunu, Grčarju in pa o — Kristanu. Rekel je, da naj gledajo delavci raje na Kristana, kot pa na klerikalce. Delavec, ki je poslušal in pozna klerikalce, je na našem zaupniškem shodu o tem to-le povedal: Kristan je združnik in ni član naše stranke, tudi ne naših strokovnih organizacij in zato ga ne bom branil; vendar pa je treba po-vedati vsem delavcem, da je Kristan z »Stan in domom« v Ljubljani se-zidal zadnji čas skoro 100 delavskih stanovanj, klerikalni župan dr. Le-skovar v Mariboru pa s celim svo-jim občinskim svetom — in še le na pritisk naših ljudi — komaj 26. — Dobro jih je pogodil ta naš sodrug, ker je s tem povedal, da so ljudje, ki se jili skuša slikati na najbolj ne-primeren način, še vedno in to vkljub vsem dobrim in slabim last-nostim najmanj za 100 odstotkov boljši, kot vsi zastopniki kapitali-stičnih strank.

Opozorilo delodajalcem. Okrožni urad za zavarovanje delavcev pri iz-terjavanju zaostalih premij opaza, da je veliko delodajalcev, ki od urada jim doposlane plačilne naloge krat-komalo založe, dostikrat celo neod-prte. Urad uvede dolgotrajno prisil-no izterjevalno postopanje, kar je v zvezi z velikimi stroški. Dolžniki se odzovejo šele takrat, ko pride sodni organ in zaprosajo od urada razne plačilne ugodnosti. Ne samo, da taka malomarnost povzroča uradu vedno večje upravne stroške in je na ta način izključeno upravne stroške zni-žati, ampak je tako zadržanje tudi strankam samim v škodo, ker mora-jo nositi izterjevalne stroške, na dru-gi strani pa urad sredi izvršilnega po-stopanja ne more priznati nikakih plačilnih ugodnosti, odnosno ne mo-re raznih ugovorov radi zastaranja vzeti na znanje, dasi so morda mate-rijelno utemeljeni. Iz teh razlogov Okrožni urad nujno pozivlja svoje člane-delodajalce, da pregledajo, v koliko so plačilnim obveznostim za-dostili in da pravočasno zadoste za-konitim obveznostim. Urad ima še vedno več milijonske zaostanke, ki se sestojajo iz samih malih postavk. Razumljivo je, da izterjevanje takih manjših, toda množestvilnih postavk povzroča ogromno dela in stroškov, katere koncem konca nosijo delo-dajalci sami in tudi delojemalci sami. To opozorilo velja predvsem za hiš-na gospodinjstva in druge male pod-jetnike, torej za socialno šibkejšje sloje, ki velike izterjevalne stroške in zamudne obresti težko občutijo. Urad pa mora na vplačilu vseh premij, obresti in stroškov vztrajati, ako ho-če zadostiti zakonitim obveznostim.

Knjigovodski in nemški tečaj. Kulturno-prosvetni odsek Delavske zbornice je priredil za delavce in na-mesčence v Ljubljani poleg drama-tične šole tečaj za knjigovodstvo in korespondenco ter za nemščino (za začetnike). Oba tečaja se bosta vr-šila na srednji tehnični šoli (na Mir-ju) v sobi št. 5, vhod iz Gorjupove ulice 10 čez dvorišče. Knjigovodski tečaj se prične v sredo, 3. novembra, nemški pa v petek, 5. novembra, oba ob 7. uri zvečer. Vsi priiglašenci naj se zberejo že pred to uro. Naknadne prijave sprejema prosvetni odsek

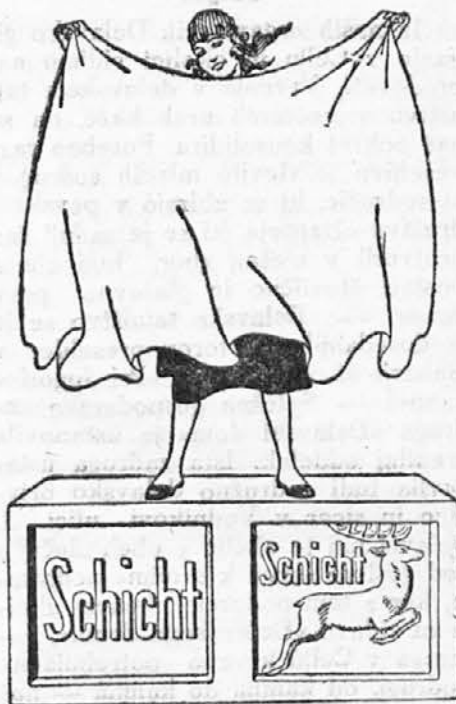
Delavske zbornice v Gradišču št. 2 še do 1. novembra 1926.

Otvoritev esperantskega tečaja v podružnici »Svobode« na Viču. Na predlog ss. Galič Stankota, Bučana Sinkovec Jankota je tukajšnji odbor »Svobode« sklenil voditi v zimski se-zoni esperantski tečaj v nadi, da dobe sodruzi in delavci iz zapadno-ljub-ljanske okolice prilike, da se privadi-jo hitro prodirajočemu internacional-nemu jeziku esperantu v govoru in pisavi. Učnina je določena na 5 Din za vsak mesec. Prvi sestanek obisko-valcev esperanskega tečaja se bo vr-šil v četrtek, dne 4. novembra ob pol 8. uri zvečer v Delavskem domu na Glincah. Redni tečaj pa se bo vršil vsak ponedeljek ob pol 8. zvečer. Te-čaj bo trajal 5 mesecev. Sodruzi, učite se esperanta!

Občni zbor »Delavsko-kmetске prosvetne in podporne jednote v Ljubljani« se bo vršil dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodni kavarni. Udeležba članov dolžnost.

Pozor mizarski pomočniki! Kdor hoče od same milosti božje živeti, naj se potru-di k mizarskemu mojstru g. Petru Bizjaku v Šiško. Imenovani mojster namreč plačuje svoje pomoč-nike izbornu, najboljšo. Pri P. Bizjaku v Šiški vladajo že dalj časa neznosne razmere. G. podjetnik se nič več no-če držati kolektivne pogodbe in tako meni nič tebi nič odtrgava pomočni-kom plačo, enemu za 1.75 Din na uro, drugemu zopet samo 1.— Din, tret-jemu 20 odstotkov od plače itd. Svo-jim pomočnikom noče izplačevati po kolektivni pogodbi predpisanih mu stavbenih doklad. Seveda dela to g. Bizjak vse iz svoje goreče ljubezni do svojega bližnjega — saj moramo vsi živeti. Vprašamo javnost ali je to res krščansko, zlasti, če se hodi poslušat besedo božjo v cerkev, ka-tera oznanjuje: »Ljubi svojega bliž-njega, kakor samega sebe.« Najbrže se pa gotovo gospod Bizjak sam noče posluževati tega nauka. Dovoljujemo si pa opozoriti na to vprašanje tudi samo Mizarsko zadrugo ljubljanskih mojstrov, če ji tako postopanje s strani g. Bizjaka prija. Ako ne, pro-simo jo vljudno, da imenovanega pod-jetnika opozori na to, naj nikar ne vodi take konkurence na račun svo-jih pomočnikov. G. Bizjaka opozar-jamo, da naj vodi svoje delo tako, da bo svojim pomočnikom dal vsaj toli-ko časa, da bodo določeno jim delo izvršili dobro in vse v pravem času! Tako upamo, da bode g. Bizjak bolj konkuriral s svojim dobrim in solid-nim blagom, kakor pa, če bi vsako delo napravil nanaglo in zato seveda tudi ceneje, ker s tem ne oškoduje samega sebe, temveč le pomočnike, ker jim znižuje plače. Odločno pa svetujemo g. mojstru, da naj nikar ne prestopa meje kolektivne pogod-be, sicer —! Velika krivda, da se ta-ke reči dogajajo v eni ljubljanskih mizarskih delavnic je pa tudi ta, da so pri tvrdki Bizjak zaposleni le taki mizarski pomočniki, ki jim je organi-zacija zadnja briga! Le potem, ko jim voda teče že v grlo, potem šele začno izpraševati, kje naj iščejo pomoči!

Ljubljanski mizarji! Vedni in ved-ni opomni Vas vsopodbujajo k solidar-nosti in delavnosti v strokovni orga-nizaciji, a kljub temu se najdejo še delavnice, v katerih se nahajajo še neorganizirani delavci! Vedne pridig-e, da skušajo podjetniki na vse mogo-če načine znižati delavcem plače ter prelomiti kolektivne pogodbe, Vas še niso poboljšale. Morda privede to znižanje pri Bizjaku mizarje na pravo pot. Vendar mizarji — sodrugil! Tre-ba bo energično nastopiti proti take-mu izkoriščanju delavcev, treba bo stopiti v skupno obrambo in bra-niti svoje pravice! Dozdaj se je mar-sikateri delavec-mizar posmehoval nam drugim zavednim, dostikrat je poleg tega še denunciral svojega so-delavca, sotrpina, ker ga je hotel pripraviti na pot zavednosti. Stro-kovna organizacija lesnih delavcev bode začela boj na celi črti proti vsem takim podjetnikom, proti vsem neor-ganiziranim mizarjem in lenim de-lavcem ter tudi proti onim, ki prihajajo iz dežele odjedat kruh ubogemu mestnemu delavcu, ki si s težkim vsakdanjim delom živi sebe in dru-žino. Zato mizarji, strojni delavci,

Namakaj z „Žensko hvalo“!
Izpiraj z „Jelenjim milom“!

Potem bo perilo,
brez najmanjše poškodbe,
brez truda,
ob največji varčnosti,
v najkrajšem času,
res popolnoma čisto!

SCHICHT

skrajni čas je, da vsi pristopite v na-šo strokovno organizacijo, da se bo-mo lahko skupno branili proti napa-dom od te in one strani. Zato pripo-ročamo vsem agilnejšim delavcem, da naj organizirajo po vseh mizarskih delavnicah in lesnih industrijah in to-varnah sestanke, da se pogovorimo o obrambi naših pravic. Na delo so-drugi!

Velikodušen dar za poplavljenec. Gosp. Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani, je daroval ob priliki 40letnice obstoja svoje tvrdke za poplavljenec v polhovgrški, ži-rovski in poljanski okolici znesek 10.000 Din, ki ga je izročil g. velikemu županu ljub-ljanske oblasti. Bodi mu za ta plemeniti, človekoljubni dar izrečena v imenu priza-detega prebivalstva najtoplejša zahvala.

Darovi za poplavljenec. Doslej so do-sli g. velikemu županu v Ljubljani ti-le zneski: Udruženje rez. oficirjev, pododbor Ljubljana, 1000 Din; g. J. Vizović, Zalec, 300 Din; Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 20.000 Din; Ljubljan-ska kreditna banka 10.000 Din; Hipotekar-na banka jugoslovanskih hranilnic v Ljub-ljani 5000 Din; Upravišstvo »Narodnega Dnevnika« v Ljubljani 200 Din; tovarna tkanin in pletenin Josip Kunc in Komp. v Ljubljani 5000 Din; g. Fr. Krapež, restav-rater v Ljubljani 300 Din; ga. Berta Tril-lerjeva, vdova odvjetnika v Ljubljani je darovala za poplavljenec v Škofji Loki in Zireh znesek 500 Din. — Vsem plemenitim darovalcem bodi izrečena v imenu prebi-valstva najtoplejša zahvala. Darovi bodo uporabljeni za omiljenje bede v poplav-ljenih krajih, ki čakajo in upajo, da bo sledilo tem velikodušnim darovalcem še mnogo mnogo drugih.

VOLNO IN BOMBAŽ za strojno ple-tenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbi pri Karlu Prelog, Ljubljana, Stari trg 12 in Ži-dovska ulica 4.

Kultura.

»Pod lipo«. 10. številka tega le-poslovnega družinskega mesečnika ima sledečo vsebino: Mile Klopčič: Si-King; Mile Klopčič: Iz kitajske lirike, Si-Kinga (Vojni pohabljenec, Vojak svojemu vojskovodji, Hruše-vo drevo, Pohod); Čulkovski: Griška Onučin in njegova žrtev; Radi-voj Rehar: Ves ta večer; Lovro Ku-har: Sektor št. 5; Langstom Hug-stes — Cv. Kristan: Črncev spev (Predspeg, Epilog); Historicus: A-meriški Slovenci (s slikama Vincen-ce Cainkara in Jožeta Zavrtnika); A. K.: O početkih socialističnega gibanja na Slovenskem ter Listek. Zlasti zanimive so v tej številki re-volucionarne pesmi Kitajcev in mla-dega črnca iz Amerike, ki želi biti enakopraven s svojimi tovariši. Zelo zanimiva je tudi povest Griške Onu-čina. — »Pod lipo« stane letno 36 Din, mesečno 3 Din in se naroča v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

**DARUJTE ZA GRADBENI ODEK
„SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!**

Celje.

Iz naših organizacij. Delavsko gibanje v Celju in okolici vidimo napredovati. Vrvenje v delavskem tajništvu v večernih urah kaže, da se naš pokret konsolidira. Posebno razveseljuje je število mladih sodrugov in sodružic, ki se zbirajo v pevskem društvu »Naprej«, ki se je zadnji čas pretvoril v mešan zbor, koji obeta postati številčno in glasovno prav dober. — Delavsko tajništvo se je iz dosedanjih prostorov preselilo v Gaberje št. 20 (gostilna »Pri Jugoslovani«). — Splošna gospodarska združba »Delavski dom« je ustanovila hranilni oddelek. Ista zadruga ustanavlja tudi zadržno delavsko brivnico in sicer v Vodnikovih ulici 3. Delavci naj to akcijo v obeh slučajih pod geslom »svoji k svojim« podpirajo, ker s tem podprejo obenem akcijo za zidavo »Delavskega doma«, katerega v Celju krvavo potrebujemo. Sodrugi, od kamna do kamna — naš dom! — Kulturno-prosvetni odsek Delavskega sveta priredi v mesecih novembru, decembru in januarju izobraževalni tečaj za zaupnike in funkcionarje vseh naših organizacij. Načrt in razpored tečaja priobčimo v eni prihodnjih števil. »Delavske politike«, organizacijam pa že danes priporočamo, naj poskrbijo, da bo udeležba pri tečaju po zaupnikih čim večja, kajti, od uspeha tega tečaja odvisi porazdelitev dela in agitacija v naših organizacijah, za tem pa večji razmah našega pokreta. Ustvarimo si številčno in duševno jak kader zaupnikov, ki bodo širili idejo socializma v celem celjskem okrožju. Sodrugi in sodružice, naprej.

Proračunska seja okoliške občine. V četrtek 21. t. m. se je vršila izredna seja občinskega odbora okoliške občine celjske, na kateri je bil sprejet proračun za leto 1927. Občinski odborniki Petschuch (Nemec) je delal tudi topot za nesklepnost, kar se mu pa ni posrečilo. Sodrugi Plankar je namreč v imenu socialističnega kluba predlagal, naj se plenarna seja za pol ure prekine, med tem pa naj se sestane finančni odsek, da pregleda proračun. Po enourni seji finančnega odseka se je plenarna seja nadaljevala in proračun je bil sprejet z malimi spremembami z vsemi proti štirim oštirskim glasovom. Sprejet je bil tudi predlog socialističnega kluba za *progresivno obdavčenje praznih in prevelikih stanovanj po načrtu*, ki ga je klub predlagal in po sodrugu Plankarju utemeljil. O tem bomo še poročali. — Proračunska debata je pokazala marsikaj zanimivega, predvsem pa izredno plitvost nekaterih gospodov, ki so s svojim nastopom pokazali vso reakcionarno nazadnjaško mentaliteto ter pomanjkanje najmanjšega socialnega pojmovanja. V dokaz temu naj zadostuje en sam slučaj: Nekemu gospodu, ki je menil »napreden«, se je zdel plača občinskega cestarja, ki znaša — čuje in strmite — letno celih 15.000 D, previsoka, zato je predlagal pri tej postavki štedenje — in znižanje plače. Neki drugi »šparovec« je med debato napravil medklic, naj delavci šparajo; od česa naj šparajo, seveda ni povedal. Oštirski občinski odborniki so se iz ust g. Petschucha prikazali kot največji reveži — konkursa ni nobeden napovedal — in pri glasovanju zapustili sejo. — Resen nastop in stvarna izvajanja naših sodrugov pa so pokazala, da se delavski zastopniki ne potegujejo samo za pravice delavstva in revežev sploh, pač pa tudi, da jim občinsko gospodarstvo ni deveta briga! Na eni strani profitarstvo in »šparanje« tam kjer nič ni, na drugi pa resnost in skrb predvsem za socialno in gospodarsko šibkejšo ter za zdravo in pametno občinsko gospodarstvo. To je bila slika te proračunske seje! — Zato nas prav nič ne ženi bedasto govoričenje nekaterih ljudi, ki sedaj raznašajo okoli, da so socialistični odborniki zagovarjali klerikalnega župana, ker so se izjavili proti znižanju županove plače. Naši sodrugi so že v začetku razprave izjavili, da

so proti vsakemu znižanju plač občinskih nameščencev, ki so itak nizke, pri debati o županovi plači pa je sodrug Vodopivec jasno povedal mnenje socialističnega kluba o tem vprašanju, zato naj nasprotniki le brusijo jezike. Če mislijo s tem kaj profirati, se hudo motijo. Delavstvo ve, da je naš občinski klub na pravi poti, zato mu popolnoma zaupa!

Borza dela v Celju. S 15. oktobrom je pričela poslovati Borza dela v Celju, ki ima uradne prostore v hiši »Prve hrvatske štedionice«, nasproti kolodvoru. Za stranke se uraduje vsak delovnik od 8. do 12. ure; telefonska številka 119. V svrhu hitrejšega in uspešnejšega poslovanja pri posredovanju dela in služb, oziroma delovnih moči, se naproša interese, ki se na Borzo dela pismeno obračajo, da v prijavi navedejo potrebne podatke in sicer delojalci delovne in plačilne pogoje ter zahteve in želje glede delovnih moči, delojemalci pa osebne podatke (starost, stan, število družinskih članov, bivališče itd.) ter zahteve in želje glede plače in delovnih pogojev, kjer so bili zadnjič zaposleni, število brezposelnih dni i. t. d. Vsakokratni prijavi ali dopisu je priložiti znamko za odgovor. Legitimacije za polovično vožnjo, ki morajo biti opremljene s sliko, se izdajajo le proti predložitvi dokaza, da je dotični res brezposeln, oziroma da potuje v svrhu iskanja dela. Kot dokaz služi dopis ali potrdilo delodajalca, potrdilo županstva itd. Ker je hitro poslovanje Borze dela predvsem v interesu strank samih, se priporoča, da se pri dopisovanju ravna po gornjih navodilih.

Maribor.

Naša sodnijska palača je krvavo potrebna popravila, tako zunaj kot znotraj. Toda nič se ne zgane. Zvedeli smo, da se stori s strani tukajšnje uprave vedno vse potrebno, a vendar ni zato nikoli potrebnih kreditov. Posledica tega odlaganja s popravljanjem poslojpa je, da proračun za popravilo stalno narašča in ko bo končno vendarle morala biti stavba popravljena, bodo izdatki desetkrat večji, nego bi bili še takrat, ko je zahtevala uprava prvič sredstva za to. Največja ironija je pa to — ker se ne ravna s podom tako, kot je potreba in to zopet vsled pomanjkanja kreditov — da se bliskajo na stenah plakati za pobijanje tuberkuloze, na tleh se pa zbira zbira prah, ki tuberkulozo samo pospešuje. Tako se ravna torej pri nas v znamenju »nema kredita«.

Društvo stanovanjskih najemnikov sklicuje javno sejo v dvorano gostilne »Kosovo«, Grajski trg št. 1 za petek, dne 29. oktobra 1926 ob 20. uri. Na dnevnem redu je razlaga sprememb stanovanjskega zakona.

Mariborska občina je razpisala ofertno licitacijo za dobavo kock in robnikov za tlakovanje Einspielerjeve ulice, Melske ceste in dvorišča carinarnice v Mariboru, in to 321.000 granitnih kock in 2105 m granitnih robnikov. Licitacija je pismena ter se bo vršila dne 4. decembra 1926 ob 11. uri v sobi št. 4 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Frančiškanska ulica št. 8. Prav tam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki. Po uradnem proračunu znaša vsota za dobavo kock in robnikov skupno 3.650.400 Din. Ponudniki so dolžni pri licitaciji predložiti vzorec. Alternativne ponudbe kakor sploh take, ki bi ne odgovarjale vsem določbam pogojev in razpisa, ne pridejo v poštev. Pismene ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din, priloge pa s kolkom za 5 Din za polo, morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenici (ki morajo prinesiti s seboj primereno pismo pooblastilo) na dan licitacije v zapečatenem zavitku in z zunanjo oznako: »Ponudba za dobavo kock in robnikov za tlakovanje Einspielerjeve ulice, Melske ceste in dvorišča carinarnice v Mariboru ponudnika N. N.« neposredno v roke predsednika dražbene komisije med 10. in 11. uro. Pozneje ali nepravilno

opremljene ponudbe se ne bodo vpoštevale. Vsak ponudnik mora podpisati izjavo, da v celoti pristaja na dražbene in dobavne pogoje, ter mora vložiti kavcijo 5 odstotkov (ali 10 odstotkov, če je tuji državljan) ponujene vsote. Kavcija se mora položiti pri mestni blagajni v Mariboru najkasneje na dan dražbe do 10. ure v gotovini, bodisi v vrednostnih papirjih ali pa v garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu člena 88 zakona o državnem računovodstvu in registriranih v smislu člena 24 pravilnika za izvrševanje odredbe iz oddelka »B. Pogodbe in nabave«. Obenem s ponudbo, toda posebej, je treba predložiti predsedniku komisije potrdilo davčnega urada, opremljeno s kolkom za 20 Din, da je ponudnik plačal davke in potrdilo Ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati ofertnih licitacij. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po dražbi.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od srede 27. do vključno petka 29. oktobra druga epoha senzacionalnega filma Pepič kot Sherlock Holmes (Petnajstletni detektiv). Druga epoha tega senzacionalnega filma je še bolj zanimiva kot prva in naj nikdo ne zamudi prilike in naj si vsakdo ogleda ta najinteresantnejši film.

Zmračilo se ji je. 32letna M. Š., stanujoča v Votovi ulici, je zbolela na umu. Prepeljali so jo v bolnico.

Studenci pri Mariboru.

Nismo še začeli z zgradbo stanovanjske hiše in ni še prav nič definitivnega in že so se našli ljudje, kateri na skrivnem imenovani gradbi nasprotujejo. Zanimivo je posebno to, da se društvo hišnih posestnikov s to gradbo ne strinja, čeprav bi bila v njihovo lastno korist. — Občinski odbor še ni končno sklenil, s katerimi sredstvi in s kakšnimi dohodki naj se ta akcija prične; samoumevno pa je, da se bodo morali povišati eni ali drugi občinski davki, s katerimi se naj krije amortizacija. Torej še poprej, ko so se določili novi davki, oziroma njihovo zvišanje, zahteva društvo hišnih posestnikov znižanje občinskih določil in na ta način ovira to tako nujno akcijo. Pri zadnji seji kraj. šolskega sveta, ko se je sestavljal proračun za leto 1927, se je izjavil neki gospod od zgoraj imenovanega društva, naj občina še le potem gradi stanovanjsko hišo, kadar bodo šole v popolnoma dobrem stanju in smatra gradbo za nepotrebno. Pripomniti pa moramo, da so naše šole v zelo dobrem stanju in le malenkostna popravila se bodo tekom časa morala izvršiti, katera pa sedaj niso nujna. — Tudi mi socialisti stojimo na stališču, da se šole na noben način ne smejo zanemarjati, smo pa proti temu, da bi se ravno sedaj zahtevala nenujno potrebna popravila in bi se občina izredno obremenila, in to ravno sedaj, ko namerava graditi in potrebuje v to svrhu večje kredite. Vse tiste pa, ki to gradbo ovirajo, četudi še tako diplomatsko in skrivno, poznamo prav dobro in jim jamčimo za to, da bomo z njimi pošteno obračunali, naj se pa že imenujejo kakor hočejo. Prišel bo dan obračuna!

Nesreča. Pretečeni petek 22. t. m. dopoldne se je pri nas smrtno ponesrečila žena železniškega uslužbenca Ana Zaveršnik, stanujoča v Kralja Matjaža ulici, kjer je imela svojo hišico. Ko je šla imenovanega dne dopoldne s polno košaro perila proti potoku ob meji med Studenci in Radvanjem, je trčila med potom na cesti s košaro ob nizdol viseče žice električne napeljave in je bila takoj mrtva. Kakor znano, je divjal ponoči med četrtkom in petkom strašen vihar in omajal tri drogeve električne napeljave, tako da so žice visele tik nad cesto. Zanimivo je to, da vzlic temu, da hodi po tej cesti posebno jutraj veliko ljudi, ni nihče te nevarnosti opazil. Nekoliko pa je tudi malomarnosti od vostva električne napeljave, ki ne vidi, kako neobhodno potrebno bi bilo, te drogeve, ki nosijo po štiri žice, primerno podpreti, posebno one tik ob cesti. Saj vendar ni to prvi slučaj, da je veter podrl drogeve. Radovedni smo, kdo naj bo za to nesrečo odgovoren!

Hupite Inar

nogavice s žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje par drugi. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 93. 9

Črna.

V 149. številki »Delavske politike« smo poročali o poteku protestnega shoda dne 26. septembra proti preganjanju zdravnika g. dr. Holtenwarterja. Poročali smo tudi, kako prefrigano znajo voditelji »Naprejeve« sekte na račun preganjanj polniti shodne dvorane, ker bi pod navadnimi okolščinami ne dobili s svojo samohvalo in blatenjem nobenih poslušalcev. Da je bilo ono naše poročilo resnično, so nam gospodje sami dokazali v štev. 41 »Napreja«. Mi pravimo: Kdor ni umazan, se mu ni treba prati. V »Napreju« pa gospod L. sramežljivo jeclja, da ni nič hudega storil, če je v svojem polurnem »predavanju« le to ugotavljal, katere organizacije imajo »dušo« in katere je nimajo! Smešno! Drugi gospod pa se hvali, da je bil njegov govor zelo kratak, toda tako na vse zlodje izrazit, da so se navzočim »socialpatriotom« od groze ježili lasje. To je pa res. Ker tako strogih misionarjev še v Črni nismo dosihdob slišali in ni toraj čudno, če sta dva »junaka dneva« v svojem navdušenju, nazadnje v jamo padla, odkoder kličeta sedaj »črnske zajce« na »aufbiks«. Kar se pa »provizij« tiče, bi lahko povedali, kje so te v navadi. Tukaj bi moral nadaljevati, pa je boljše, da ne, kajti na socializem in časopisno polemiko imajo »Naprejevci« svoj posebni patent s posebno celjsko varstveno znamko. S temi otročaji se ne bomo več po časopisih »prekljali«, imamo važnejših in koristnejših opravkov dovolj.

Mežica.

Dramatični odsek »Svobode« v Mežici vabi k gledališki predstavi »Veseli dan« ali »Matiček se ženi«, salonska komedija v 5. dejanjih, katere se uprizori v nedeljo, 31. okt. 1926 v dvorani nad Konzumom v Mežici. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Šolski mladini je vstop zabranjen. Med odmori sodeluje z lepimi komadi tamburaški odsek »Svobode«. Igra je zelo zabavna, zaradi tega naj nihče ne zamudi te vesele predstave, ki bo trajala polni dve uri. — Odbor.

Šport.

ISSK Maribor : SK Rapid 4 : 0 (2 : 0). Preteklo nedeljo se je vršila prvenstvena jesenska tekma med gori imenovanim mariborskima rivaloma. Po triletnem Rapidovem prvenstvu se je posrečilo Mariboru izvojevati prvenstvo za leto 1926. Kakor nas je Maribor presenetil, tako nas je Rapid razočaral. Vkljub slabemu vremenu in terenu — igralo se je v dežju in blatu — je predvedel Maribor zelo lepo igro ter stalno nadkriljeval nasprotnika, kar nam dokazuje tudi njegova zaslužena zmaga. Tudi Rapid se je boril zelo pošteno, a kljub vsem naporom ni mogel priti do izraza ter se je moral večinoma omejevati le na obrambo. Sodnik g. Vodišek dober. Publika zelo disciplinirana.

»Kulturni pomen socializma«, prevod znamenite knjižice, ki jo je napisal dr. M. Adler, se dobi po 4 Din in se naloži pri Ljudski tiskarni v Mariboru ali pa pri prof. Favaiju, državna gimnazija, Maribor. Vsi oni zaupniki, ki so prejeli brošure v razprodajo, naj jih čim prej razpečajo in naroče nove.

Pridobivajte

ob priliki 25 - letnice obstoja naše strokovne Internacionalne novih članov za naše združene strokovne organizacije! Sedanjih 10.000 članov se mora podvojiti! Zatorej na delo!